

LÆREPLAN

OPPLÆRING AV PRIVATE VAKTER UNDER SYKKELRITT

Innhold

Innhold	1
Bakgrunn	2
Innledning.....	3
Hva forventer vegmyndighetene av en privat vakt?	4
Formål	4
Opplærings innhold.....	4
Opplæringsløpet	5
Arbeidsmåter	6
Styring og kontroll av opplæringen	7
Kursarrangør	7
Hva forventer vegmyndighetene av kursarrangør?	9
Prøve	9
Kompetansebevis	10
Gruppestørrelse	10
Tilsyn.....	10
Evaluering	10
KURS 1 FOR LØYPEVAKTER	11
KURS 2 FOR STASJONÆRE OG MOBILE VAKTER	16
KURS 3 FOR MOBILE VAKTER	28
Kildehenvisninger.....	33

Bakgrunn

Trafikkregulering under sykkelritt ble tidligere ansett å være en offentlig oppgave og det var bare politiet som hadde hjemmel til å utføre trafikkregulering. Erfaringer viste imidlertid at trafikkregulering i praksis ble gjennomført på ulike måter rundt om i landet. Noen steder ble trafikkregulering utført av frivillige privatpersoner etter ulike typer avtaler med lokalt politi. Noen steder utførte frivillige privatpersoner trafikkregulering i samarbeid med lokalt politi. Andre steder ble trafikkreguleringen gjennomført med kun politiet som foresto trafikkreguleringen. Den praktiske gjennomføringen av trafikkregulering ved sykkelritt medførte en del ulikheter i politiets distrikter. De nye reglene vil bidra til en mer ensartet praksis i landet.

Den 15. mars 2016 ble det bestemt i Stortinget at regjeringen innen utgangen av 2016 skulle sørge for et regelverk som ga arrangør av sykkelritt mulighet til å benytte mobile vakter til å bistå i trafikkreguleringen ved gjennomføringen av sykkelritt. Under arbeidet med ny forskrift om sykkelritt ble det foreslått tre kategorier vakter; mobile vakter, stasjonære vakter og løypevakter. Mobile og stasjonære vakter har fått den samme myndigheten til å regulere trafikk som politiet har etter vegtrafikkloven §9. Løypevakt har oppgaver i og ved vegen, men har ikke myndighet til å regulere trafikk. De ulike kategoriene vakter gjennomgår ulike opplæringsløp.

En vesentlig forskjell i forhold til vegtrafikkloven og tidligere forskrift for sykkelritt er at det nå legges til rette for bruk av stasjonære og mobile vakter.

Ny vegtrafikkloven § 7 b og forskrift om sykkelritt på veg trådte begge i kraft 17. juni 2016. Forskriften ble endret den 24. mai 2017. I følge de nye bestemmelsene kan privatpersoner som har bestått opplæring regulere trafikk under gjennomføringen av sykkelritt. Politiet beslutter om vakter kan benyttes til trafikkregulering, herunder antall og plassering. Politiet har fremdeles full myndighet til å beslutte bruk av egne tjenestemenn og politiets trafikkregulering vil gå foran all annen trafikkregulering.

I september 2016 startet en arbeidsgruppe med å få på plass innholdet i en plan for opplæring. Arbeidsgruppen har bestått av medlemmer fra Samferdselsdepartementet, Politidirektoratet, Politiet, Regionvegkontorer og Vegdirektoratet.

Trafikkregulering medfører et stort ansvar og det kan få alvorlige konsekvenser hvis det begås feil. Siden de skal utføre deler av politiets oppgaver, må de private vaktene få en god og omfattende opplæring.

Vegdirektoratet har godkjent innholdet i planen for opplæring som følger under. Kursarrangører som vil tilby opplæring for stasjonære og mobile vakter må i sin undervisningsplan følge denne planen for opplæring.

Det ble foretatt mindre endringer i forskrift om sykkelritt på veg 24. mai 2017. Som følge av endringene er læreplanen oppdatert. Endringene gjelder for forskriften § 2 b, § 3 tredje ledd, § 5 tredje ledd, § 6 annet ledd, § 7 tredje ledd, § 9 og § 11.

Innledning

Gjennomføringen av sykkelritt utføres i stor grad på det offentlige vegnettet, ofte uten spesielle reguleringer eller restriksjoner på den ordinære trafikken. Dette tilsier at sykkelritt har en høyere risiko enn andre idrettsarrangement basert på dugnad og frivillighet utenfor veg.

For å kunne regulere trafikken på en god måte, trengs ikke bare kjennskap til regler, men også innsikt i trafikken, innsikt i hvordan folk oppfører seg i trafikken og innsikt i hvordan du kan sørge for optimal trafiksikkerhet.

Siden politiet i stadig større grad konsentrerer seg om kjerneoppgavene sine, vil bruken av private vakter bidra til bedre muligheter for gjennomføring av sykkelritt.

Sykelrittarrangementer medfører ofte konsekvenser for trafikkflyten. Trafikantene må kunne stole på at private vakter utfører jobben sin på en kyndig og trafiksikker måte.

Når det gjelder bruk av private vakter ved sykkelrittarrangementer antar vi at de nye reglene ikke er kjent for alle trafikanter. Dette kan i starten skape forvirring, ekstra arbeid og gå på bekostning av trafiksikkerheten.

Trafikkregulering er en oppgave med store konsekvenser dersom den ikke utføres riktig. Utover riktige handlinger i forbindelse med trafikkregulering har politiet en autoritet gjennom uniformen som gjør at deres anvisninger med trafikkregulering etterleves. Når dette nå skal ivaretas av private vakter innebærer det at innholdet i kursingen og gjennomføringen av opplæringen for stasjonære og mobile vakter må være grundig og omfattende, både i teori og praksis. Dette forsterkes ytterligere av at forskriften gir åpning for å unnta vegtrafikklovens §§ 4 – 6 (trafikkregler, skiltregler og fartsregler) i den grad det vurderes som forsvarlig og nødvendig.

Løypevakter har ikke hjemmel til å regulere trafikk, og det er således ikke nødvendig med like omfattende opplæring av dem som for stasjonære og mobile vakter.

Hva forventer vegmyndighetene av en privat vakt?

Vegmyndighetene forventer av den private vekten at han eller hun gjør en innsats for sin egen, sine kollegers, trafikantenes og arrangementets sikkerhet.

Den private vekten følger de foreskrevne anvisningene som følger av læreplanen. Videre forventer vegmyndighetene at den private vekten under utøvelsen av oppgaven fokuserer på oppgaven sin og ikke lar seg distrahere. Eksempler på distraksjoner er å se på sykkelrattet som passerer, ta bilder, snakke i mobiltelefonen, surfe på nett, sende tekstmeldinger istedenfor å regulere trafikken.

Formål

Loven gjelder for sykkelritt på veg som er helt eller delvis åpen for alminnelig ferdsel. Det overordnede formålet med opplæringen er å bedre trafiksikkerhet og nødvendig fremkommelighet både for syklende som deltar i sykkelritt og andre trafikanter mens sykkelrattet pågår.

Etter opplæringen skal vaktene ha oppnådd god trafikkforståelse slik at de ivaretar trafiksikkerheten på en forsvarlig måte. De stasjonære og mobile vaktene skal kunne utføre sikker trafikkregulering slik at ulykker og uhell unngås. Det er et overordnet mål at vaktene forstår at trafiksikkerhet og fremkommelighet under sykkelritt handler om alle trafikanter og ikke kun syklister.

Opplæringens innhold

Opplæringen skal omfatte trafikkforståelse for alle vakter for å ivareta trafiksikkerheten. Hensikten med opplæringen er å gi vaktene kompetanse slik at de kan utføre sine oppgaver sikkert, hensynsfullt og effektivt. Vaktene skal få kompetanse til å utføre sine oppgaver slik at fremkommeligheten for alle trafikanter ivaretas. I planen for opplæring vil disse hensynene veie tungt.

For løypevaktene vil opplæringen handle om trafikkforståelse og trafiksikkerhet. For stasjonære og mobile vakter vil opplæringen i tillegg til trafikkforståelse og trafiksikkerhet handle om trafikkregulering og nødvendige kjøreferdigheter for mobile vakter.

Et sentralt tema i opplæringen er trafikkregulering. Løypevaktene har ikke myndighet til å regulere trafikk. Det er viktig at løypevaktene forstår hva trafikkregulering betyr slik at de skjønner hva de ikke har myndighet til å gjøre.

Det er viktig at de mobile og stasjonære vaktene forstår hva trafikkregulering innebærer slik at de skjønner hva oppgaven deres innebærer.

Med trafikkregulering menes all slags regulering av trafikken, blant annet bruk av skilt, lyssignaler, ulike former for sperringer og manuell regulering med tegn. Politiet kan regulere trafikken slik forholdene i et hvert enkelt tilfelle krever det. For øvrig reguleres trafikk ved

bruk av skilt og lyssignaler, samt av andre som har hjemmel til å gjøre det, herunder stasjonære og mobile vakter».

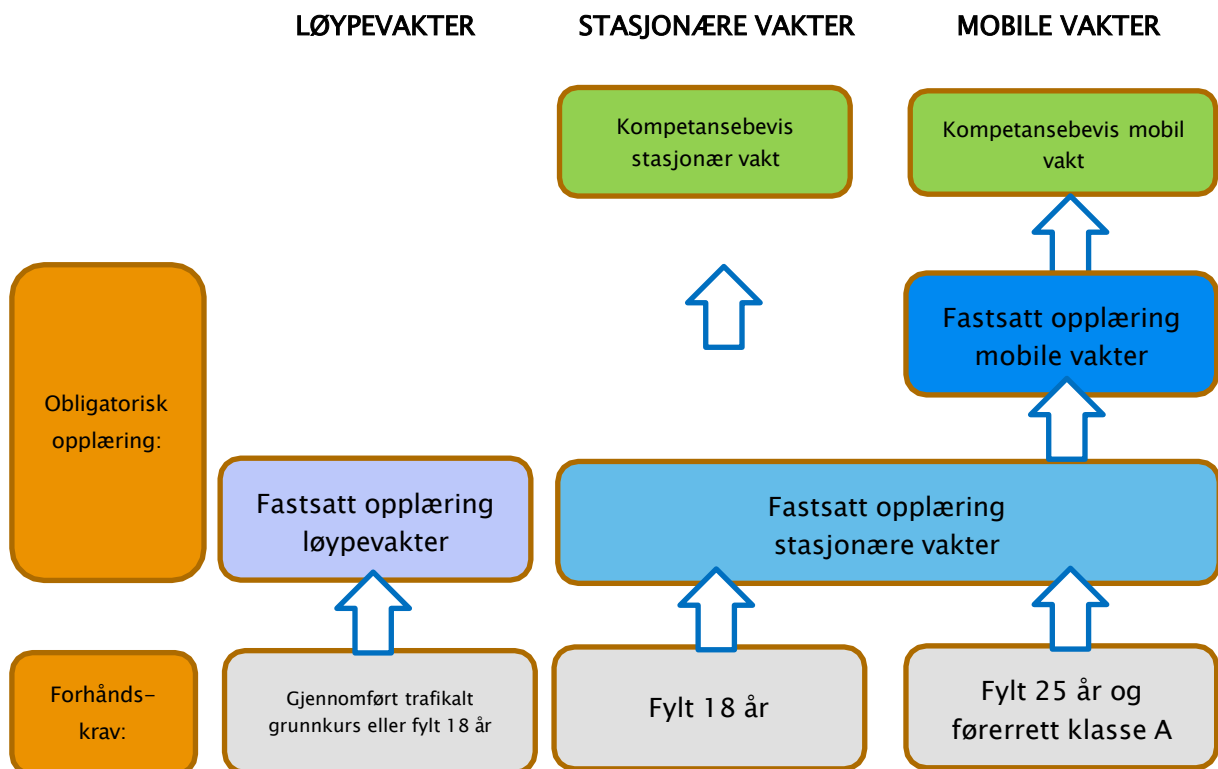
Praktiske eksempler på hva som er trafikkregulering: Stanse biler inn og ut av kryss og rundkjøringer, stanse fotgjengere ved fotgjengerfelt og andre steder, regulering i kryss ved bruk av lyssignaler samt regulere ved å sette lyssignaler ut av drift, vikepliktskilter, sperre vegger helt eller delvis, anviser kjøre og sykkelretninger som strider med vikepliktsreglene.

Hva anses ikke som trafikkregulering: Det å informere om en regulert kjøreretning. Det å gi informasjon.

Opplæringsløpet

Opplæringen beskrevet i denne planen, består av tre kurs. Første kurs gjelder kun for de som skal være løypevakter under sykkelritt. Andre kurs er felles for stasjonære og mobile vakter. Siste kurs gjelder kun for de mobile vaktene.

Skissen under viser hvilke krav som må være oppfylt i forkant av opplæringen og selve kursene. Kurset for mobile vakter bygger på kurset for stasjonære vakter. Det betyr at en stasjonær vakt som skal gjennomføre kurset for mobil vakt, først må gjennomføre kurset for stasjonære vakter. Det er ingen avhengighet mellom opplæringen for løypevakter og de andre kursene.

Arbeidsmåter

I utviklingen av kursene skal det legges opp til arbeidsmåter som egner seg for å nå kompetansemålene i denne planen. Undervisningen skal legges til rette for at deltagerne reflekterer rundt hvordan de i rollen som privat vakt kan bidra til trafiksikkerhet både for syklende som deltar i sykkelritt på veg, samt god trafiksikkerhet og nødvendig fremkommelighet for andre trafikanter mens sykkelrittet pågår. Dette innebærer at det i kursene legges opp til egnet deltageraktivitet.

I planlegging av undervisning og læring er det viktig å tenke igjennom hvilke faktorer som påvirker læringsutbyttet. Læring og utvikling er en prosess der ulike faktorer spiller inn og påvirker hverandre. I læringsteori kaller vi det didaktisk relasjonstenkning.

I sin søknad om godkjenning som kursarrangør skal søker begrunne valg av arbeidsmåter. I utviklingen av kursene for mobile og stasjonære vakter skal den didaktiske relasjonsmodellen være et utgangspunkt for hvordan kursene legges opp.

I kursene for mobile og stasjonære vakter skal det legges opp til læring gjennom samtale og samarbeid, problematisering og diskusjon av eksempler på relevante problemstillinger som vaktene vil kunne møte på. Disse aktivitetene krever tydelig styring av kursholder slik at læringen skjer i henhold til kompetansemålene.

Løypevakter

For løypevakter kan opplæringen, hvis ønskelig, skje gjennom E-læring.

Stasjonære vakter

Når det gjelder leksjon 6 i opplæringen for stasjonære vakter, kan opplæringen gjennomføres ved fysisk samling i klasserom eller ved nettsamling i digitalt klasserom. Fysisk samling vil si at deltagerne møtes på samme sted til samme tid i et klasserom. Nettsamling vil si at deltagerne møtes samtidig i et digitalt klasserom. Ved bruk av digitalt klasserom kreves det at både kursholder og deltager har på kamera, lyd og mikrofon. Leksjon 3 kan også gjennomføres som fysisk samling i klasserom og som nettsamling i digitalt klasserom. Det er viktig at kursarrangør både ved fysisk samling og nettsamling, krever at kursdeltagerne er muntlig aktive og utfører praktiske øvelser når det er en del av opplæringen. Det er for eksempel viktig at kursdeltagerne utfører praktiske øvelser når de skal lære seg trafikkdirigering i leksjon 6. Dette gjelder både ved nettsamling og fysisk samling.

Kursarrangøren må i søknaden beskrive planlagte arbeidsmåter for en eventuell nettsamling, og begrunne hvordan kompetansemålene er tenkt nådd også her. Det vil for eksempel være relevant å beskrive hvordan det er tenkt rundt muntlig deltagelse. Det er opp til kursarrangøren å velge og begrunne arbeidsmåter for øvrige leksjoner.

Mobile vakter

Opplæringen for mobile vakter er praktisk rettet og det kreves fysiske samlinger både for den teoretiske delen og for den praktiske delen.

Styring og kontroll av opplæringen

Det er viktig at de opplæringsmålene som er satt for hver leksjon blir nådd og at leksjonene tas i riktig rekkefølge. Kursarrangøren sender en melding om gjennomført og bestått prøve til Statens vegvesen. Statens vegvesen kan føre tilsyn med undervisningen og kursarrangør.

Kursarrangør

Med kursarrangør forstås den organisasjon, virksomhet eller person som utformer og står ansvarlig for å lage kursopplegg og holde kurs for løypevakter, stasjonære vakter og/eller mobile vakter. Med kursholder forstås den som gjennomfører selve undervisningen (instruktør/lærer).

Det stilles ikke krav til kompetanse for arrangør av kurs for løypevakter utover at arrangøren må følge læreplanen. Kursarrangør som tilbyr opplæring for stasjonære og mobile vakter skal være godkjent av Statens vegvesen.

Kursarrangørens kompetanse kan bestå av en persons kompetanse, eller flere personers samlede kompetanse. Kursarrangører må i søknaden fremlegge kursopplegget og dokumentere kursarrangørens pedagogiske kompetanse og kompetanse i å arrangere sykkelritt.

Godkjenning av kursarrangør gis for 3 år. Ved endring av organisering eller personer som utgjør kursarrangørens kompetanse, skal dette godkjennes av Statens vegvesen.

Kursholdere (instruktør/lærer) trenger ikke godkjennes av Statens vegvesen.

Kursarrangøren er ansvarlig for at kursholdere oppfyller eventuelle krav til kompetanse, at de holdes oppdatert om regelendringer og at de er egnet og står for forsvarlig gjennomføring av at kurset.

Kursarrangør kan knytte til seg en eller flere kursholdere.

Løypevakter:

Det kreves at utforming og gjennomføring av kurs for løypevakter gjøres i samsvar med denne læreplanen. Det stilles ikke krav til kompetanse for kursholder for løypevakter. Opplæring for løypevakter kan gjennomføres som et kurs med samling av kursdeltakerne eller alternativt som E-læring. Opplæringen for løypevakter skal være generell, men kan gjennomføres i sammenheng med den informasjon som skal gis til alle vaktene i forkant av rittet, jf. § 9.

Det er ikke krav til prøve for dette kurset. Det utstedes ikke kompetansebevis for løypevakter, men kursarrangør skal sende oversikt over kandidater som har fullført kurset til Statens vegvesen.

Stasjonære vakter og mobile vakter:

Utforming og gjennomføring av kursene for stasjonære og mobile vakter krever mer

profesjonalitet enn for utforming og gjennomføring for løypevakt kurset. Foruten krav til godkjenning av selve kursopplegget, stilles det krav til at kursarrangør har pedagogisk kompetanse og kompetanse i å arrangere sykkelritt.

Kursarrangører må i søknaden fremlegge kursopplegget og dokumentere kursarrangørens pedagogiske bakgrunn og kompetanse i å arrangere sykkelritt.

Mobile vakter:

For mobile vakter stilles det krav om at kursholdere har trafikkklærerkompetanse for klasse A, jf. sykkelrittforskriften § 7 tredje ledd. Det anbefales at kursholder også har relevant kompetanse innen sykkelritt. Kursholders kompetanse må bestå av en trafikkklærer som har kompetanse for klasse A. I tillegg kan kursholder også benytte en ekstra person som har kompetanse innen sykkelritt. I kurset for mobile vakter skal antall deltagere ikke overstige 6 per trafikkklærer med kompetanse for klasse A under de praktiske øvelsene på motorsykkel.

Kursarrangøren gir i søknaden informasjon om hvem som skal være kursholder for de mobile vaktene.

TABELL MED OVERSIKT OVER KRAV TIL KURSARRANGØR, KURSHOLDER/INSTRUKTØR, PRØVE OG KOMPETANSEBEVIS

	Kurs for LØYPEVAKTER	Kurs for STASJONÆRE VAKTER	Kurs for MOBILE VAKTER
Krav til kursarrangør	Ingen	-Pedagogisk kompetanse -Kompetanse i å arrangere sykkelritt	-Pedagogisk kompetanse -Kompetanse i å arrangere sykkelritt
Krav til kursopplegg (undervisningsplan)	-Må følge læreplanen -Undervisning i klasserom eller som e-læring	-Må følge læreplanen -Leksjon 3 og 6 krever fysisk samling i klasserom eller nettsamling i digitalt klasserom. -Ved undervisning i klasserom kan det maksimum være 30 elever. -Ved undervisning i digitalt klasserom kan det maksimum være 8 elever. Det kreves at kursholder og kursdeltager bruker kamera, lyd og mikrofon.	-Må følge læreplanen -Teoretisk undervisning i klasserom, maks 30 elever -Praktisk undervisning på lukket bane (kjøregård) -Maks 6 elever per kursholder (på den praktiske delen)
Krav til kursholder/ instruktør	Ingen	Ingen	-Trafikklærerkompetanse for klasse A -Relevant kompetanse i å arrangere sykkelritt anbefales
Krav til prøve	Nei, men som e-læring skal det være system som sikrer aktiv deltagelse og fullføring	Ja, kandidatene skal avlegge en teoretisk prøve fastsatt av Vegdirektoratet	Ja, kandidatene skal avlegge en teoretisk prøve fastsatt av Vegdirektoratet og en praktisk test fastsatt av kursarrangør
Kompetansebevis	Ikke krav til kompetansebevis, men kursarrangør skal sende oversikt over kandidater som har fullført kurset til Statens vegvesen. Gyldighetstid for opplæring er 5 år.	Kursarrangør utsteder kompetansebevisene gjennomført kurs og bestått prøve. Kompetansebevis er gyldig i 5 år. Oversikt over kandidater som får kompetansebevis sendes Statens vegvesen.	Kompetansebevis utstedes av Statens Vegvesen, etter melding om gjennomført kurs og bestått prøve. Kompetansebevis er gyldig i 5 år.

Hva forventer vegmyndighetene av kursarrangør?

Vegmyndighetene forventer at kursarrangøren er ansvarlig for at opplæring drives i samsvar med gjeldende regelverk og er av forsvarlig pedagogisk karakter. Kursarrangøren er ansvarlig for at det utarbeides undervisningsplaner for opplæringen av personer med pedagogisk kompetanse, for eksempel en trafikklærer.

Prøve

Statens vegvesen Vegdirektoratet lager innholdet i den obligatoriske teoretiske prøven, både for stasjonære vakter og mobile vakter. Kursarrangøren har ansvar for at deltakerne ikke blir gjort kjent med innholdet i prøven på forhånd. Arrangøren har ansvaret for å rullere slik at ikke samme prøve blir gitt hver gang. Mobile vakter må i tillegg gjennomføre en obligatorisk praktisk test som kursarrangør må utvikle og stå for.

Kompetansebevis

Gjennomført kurs og bestått prøve danner grunnlaget for utstedelse av kompetansebevis. Statens vegvesen utsteder kompetansebevisene for stasjonære vakter og mobile vakter når kursarrangør bekrefter at prøven er bestått.

Kursarrangøren sender en kryptert elevliste med dato for godkjenning og oversikt navn på kandidater som har bestått til Statens vegvesen til Statens vegvesen der kurset holdes. Statens vegvesen får på den måten oversikt over de som har bestått opplæringen som stasjonære og mobile vakter. Kompetansebevisene er gyldige i 5 år.

Inntil et IKT register og gebyrsystem er utviklet vil Statens vegvesen kostnadsfritt utstede midlertidige kompetansebevis som er gyldige i 5 år.

Gruppestørrelse

I kurset for mobile og stasjonære vakter, skal antall deltagere ikke overstige 30 ved fysisk samling i klasserom. I kurset for stasjonære vakter, skal antall deltagere ikke overstige 8 ved nettsamling i digitalt klasserom. I kurset for mobile vakter skal antall deltagere ikke overstige 6 per trafikklærer under de praktiske øvelsene på motorsykkel.

Tilsyn

Kursarrangøren må dokumentere og lagre all informasjon som gjelder gjennomføring av kurs, deltakere, prøve, eksamen og evaluering. Informasjon må kunne fremvises ved tilsyn med kursarrangør. Tilsyn kan gjennomføres ved at Statens vegvesen uanmeldt gjennomfører en kontroll og deltar på hele eller deler av et kurs.

Evaluering

Ved avslutningen bør det gjennomføres en evaluering fra kursdeltakerne.

KURS 1 FOR LØYPEVAKTER

LEKSJON 1: Innledning

Omfang: 20 minutter

Formål med denne leksjonen er at løypevakter under sykkelritt har god trafikkforståelse og kunnskap om trafiksikkerhet. De skal ha rett kunnskap om oppgaven sin og regelverket som gjelder, og i særlig grad formålet som følger av sykkelrittforskriften §1. Løypevakter skal ikke ha kompetanse til å drive med trafikkregulering.

Tema 1 Formålet med opplæringen og løypevaktens oppgaver

I arbeidet med dette temaet skal det legges til rette for at løypevaktene utvikler trafikkforståelse og forståelse for hvordan de kan fremme trafiksikkerhet under utførelsen av oppgaven.

Det var tidligere kun politiet som hadde myndighet til å regulere trafikken under sykkelritt. Nå har private vakter fått myndighet gjennom vegtrafikkloven § 7 b og forskrift om sykkelritt på veg. Denne myndigheten gjelder ikke for løypevaktene. Løypevakten har ikke myndighet til å regulere trafikk.

Løypevaktens oppgave er ifølge sykkelrittforskriften § 2 b) å yte service og gi informasjon til rittdeltakere og publikum.

Løypevakten kan anvisne retning for syklister i sykkelrittet, men de kan ikke regulere trafikken. Løypevakten skal ikke foreta endringer i trafikkbildet.

I arbeidet med dette temaet skal det gjennomgås hvordan løypevaktene kan bruke gule flagg uten å regulere trafikken.

Det skal gjennomgås hvordan løypevaktene skal forholde seg til offentlig regelverk og bestemmelser. Arbeidet med dette temaet skal fokusere på at offentlige regler går foran interne regler fra forbund og foreninger.

Videre skal det arbeides med hva trafiksikkerhet for alle innebærer og at det er et overordnet mål å unngå ulykker.

Temaet skal også inneholde hvordan løypevaktene kan informere og slik bidra til en rask og sikker trafikkflyt rundt arrangementet. Løypevaktens rolle er å informere. Dette innebærer å være serviceinnstilt, siden mange besøkende oppfatter dem som arrangementets 'ansikt utad'.

De ulike kategoriene private vakter skal gjennomgås. Hovedskillet handler om at løypevakten har en rolle med å informere, mens de stasjonære og mobile vaktene har en rolle med å regulere trafikk.

Kompetansemål:

Når opplæringen i denne leksjonen er gjennomført, skal deltageren

- vite hva som er formålet med å bruke private vakter i sykkelritt
- kjenne godt til formålet som følger av sykkelrittforskriften § 1
- forstå hvordan de kan fremme trafiksikkerhet for alle trafikanter
- vite at han eller henne ikke kan regulere trafikken
- vite at det finnes ulike sportslige forbund og foreninger, og at arrangøren kan ha sine egne interne regler
- forstå at offentlige regler går foran interne regler, og kunne utføre oppgaven som løypevakt med dette som utgangspunkt

Formålet med denne leksjonen er at løypevakter kjenner til de offentlige reglene som gjelder for sykkelritt, har kunnskap om politiets overordnede myndighet og forstår rittarrangørens ansvar og sine egne oppgaver i forbindelse med rittet.

Tema 1 vegtrafikkloven og tilhørende forskrifter

Opplæringen i dette temaet skal opplyse om relevante bestemmelser i vegtrafikklovgivningen. Vegtrafikklovens sentrale bestemmelser og trafikkreglene skal tillegges særskilt vekt, spesielt politiets reguleringsbestemmelse etter vegtrafikkloven §9. Politiet er overordnet de private vaktene, og politiet kan regulere trafikken slik forholdene i hvert tilfelle krever det. Opplæringen skal inneholde trafikkreglene § 3 og hierarkiet mellom trafikklyssignal, offentlig trafikkskilt, oppmerking og anvisning gitt av politiet. Trafikkreglene som er relevante ved sykkelritt, skal gjennomgås.

Opplæringen skal omfatte relevante deler av skiltforskriften som de viktigste skiltene og trafikkregulerende oppmerking. Krav til skiltplan, vedtak og protokoll for midlertidige skilt skal gjennomgås.

Arrangøren må ha søkt og fått tillatelse til å gjennomføre sykkelritt.

Statens vegvesen kan gi unntak fra vegtrafikkloven § 4, 5 og 6. Opplæringen skal inneholde hvilke unntak som er gitt og mulige konsekvenser av unntak.

Opplæringen skal ta opp briefing som forberedelse og evaluering som erfaringslæring til det aktuelle rittet. Briefing skjer gjennom informasjon i forkant av rittet, jf. §9 i sykkelrittforskriften. Evaluering er en gjennomgang av arrangementet i etterkant for å lære av erfaringer. Dette er spesielt viktig dersom det har skjedd ulykker eller andre uheldige hendelser som bør drøftes.

Kompetansemål:

Når opplæringen i denne leksjonen er gjennomført, skal deltageren

- vise at han eller henne forstår oppgaven og kan anvende relevant regelverk
- kjenne til reglene som setter grenser for oppgaven som løypevakt slik at han eller henne ikke utfører andre oppgaver enn reglene tillater
- forstå at politiets trafikkregulering går foran alle andre typer trafikkregulering
- vite at rittleder er ansvarlig for å gjennomgå oppgavene med løypevaktene i forkant av det konkrete rittet, og kjenne til briefing og evaluering
- forstå hierarkiet mellom trafikklyssignal, offentlig trafikkskilt, oppmerking og anvisning gitt av politiet
- kjenne til skiltforskriften
- er kjent med at Statens vegvesen kan gi unntak fra vegtrafikkloven § 4, 5 og 6
- vite at briefing gjør dem i stand til å forberede seg til det aktuelle rittet samt at evaluering er viktig som erfaringslæring etter ritt

Formålet med denne leksjonen er at løypevakter har god kunnskap om trafikanters adferd og kan gjøre enkle risikovurderinger for egen posisjon for å kunne utføre oppgavene mest mulig trafiksikkert for seg selv.

Tema 1 Hvordan løypevaktens adferd og synlighet påvirker andre trafikanter

Opplæringen skal legge til rette for gode holdninger og ansvarsfølelse.

Det skal fokuseres på betydningen av egne handlinger og adferd.

Opplæringen skal vise at kunnskap om uniformering er viktig både for egen og andre trafikanters sikkerhet. Vaktene må ikke være slik antrukket at de kan forveksles med polititjenestemenn, men likevel slik at antrekket skiller dem ut fra andre trafikanter. Uniformering bør tas av i pauser og ellers når løypevakten ikke utfører oppgaven sin.

Løypevaktene skal være antrukket med en CE-godkjent refleksvest som har en annen farge enn synlighetstøyet til stasjonære og mobile vakter.

Tema 2 Hvordan andre trafikanters adferd og vegmiljøet påvirker løypevaktens sikkerhet og vurdering av egen risiko

Opplæringen skal handle om at andre trafikanters adferd i trafikken påvirker løypevaktens egen og andres sikkerhet. Trafikksikkerheten berøres av faktorer som bl.a. fart, sikt, værforhold og reaksjonstid. Høy fart og dårlig sikt kan bidra til ulykker, og at høy fart gjør at løypevakten må være ekstra aktsomme.

Trafikk gjennom døgnet (rushtid) og fart på syklist er inkludert i opplæringen.

I opplæringen skal deltagerne reflektere over hvordan lette og tunge kjøretøy kan påvirke løypevaktens og andres sikkerhet. Deltagerne skal også reflektere over andre trafikanters adferd i trafikken, og over andre trafikanters reaksjoner på stengte veger og forsinkelser på grunn av rittet. Opplæringen skal gi eksempler på hvordan løypevaktene kan håndtere ulike situasjoner der andre trafikanter er involvert.

Opplæringen skal omfatte risikovurderinger for løypevaktens egen posisjon. Opplæringen skal gi eksempler på hvordan andre trafikanters adferd kan påvirke løypevaktens sikkerhet.

Tema 3 Pauser og opplæring om sikkerhetsutstyr og egnethet

Opplæringen skal omfatte løypevaktens krav på pauser og avløsning. Det vises til informasjon fra Arbeidstilsynet.

Det skal gis opplæring i bruk av riktig sikkerhetsutstyr og legge til rette for refleksjon om egen fysisk egnethet (hørsel, syn, mobilitet).

Tema 4 Ulike typer sykkelritt og forhold til annen trafikk

Opplæringen skal omfatte forskjellen mellom forskjellige typer sykkelritt. Aktive ritt krever mer trafikkregulering, har større fart og større forventninger til fri veg.

Opplæringen må inkludere hvilke forventninger løypevakten kan ha til syklister og arrangør. Mange syklister og servicebiler tror feilaktig at de kan bryte trafikkreglene når de er med i et sykkelritt. Det er derfor nødvendig å ta høyde for at de kan komme fortere og på en annen måte enn hva løypevakten forventer.

Tema 5 Løypevaktens oppgaver hvis det skjer en ulykke

Opplæringen skal omfatte forskjellen på ulykke (personskade) og uhell. Opplæringen skal orientere om hvordan løypevakten kan takle uventede og uheldige situasjoner. Bare nødrett åpner for at løypevakt kan gripe inn med trafikkregulering.

Tema 6 Løypevakten kan pådra seg personlig ansvar under utførelsen av sin oppgave som vakt

Opplæringen skal omfatte når løypevaktens utførelse av oppgaven som vakt kan medføre personlig ansvar.

Tema 7 Forsikringer gitt av arrangør

Det skal opplyses om hvilke forsikringer arrangøren normalt tegner for løypevakter.

Kompetansemål:

Når opplæringen i denne leksjonen er gjennomført, skal deltageren

- kunne utvise nødvendig forståelse av det store trafikkbildet og ikke bare tenke utfra syklistenes ståsted
- kunne redegjøre for andre trafikanters, deltageres og arrangørrepresentanters adferd i trafikken og under rittet, for på den måten å kunne vurdere risikoen ved sin posisjon
- opptre trafiksikkert
- forstå at uniformering er viktig for deres egen sikkerhet så vel som for andre trafikanter
- ha kunnskap om typer ritt
- vite forskjellen mellom uhell og ulykke og kunne opptre korrekt ved en ulykke

KURS 2 FOR STASJONÆRE OG MOBILE VAKTER

LEKSJON 1: Innledning

Omfang: 30 minutter

Formål med denne leksjonen er at stasjonære og mobile vakter har god trafikkforståelse og kunnskap om trafiksikkerhet og fremkommelighet i oppgaven deres som vakt. Vaktene skal forstå definisjonen av oppgaven sin og dens avgrensning.

Tema 1 Formålet med private vakter i sykkelritt og formålet med opplæringen av de private vaktene

I arbeidet med dette temaet skal det legges til rette for at vaktene utvikler trafikkforståelse, kunnskap om trafiksikkerhet og forståelse for hvordan de kan fremme trafiksikkerhet under utførelsen av oppgaven.

Det var tidligere kun politiet som hadde myndighet til å regulere trafikken under sykkelritt. Nå har private vakter fått myndighet gjennom vegtrafikkloven § 7 b og forskrift om sykkelritt på veg. Opplæringen skal fremme kunnskap om oppgaven som privat vakt under sykkelritt, og bevissthet om at private vakter utfører deler av politiets oppgave. I dette tema skal det arbeides med hva trafikkregulering innebærer, betydningen av å ha fullt fokus på oppgaven og hvordan vakten skal forholde seg til regelverk og bestemmelser.

Tema 2 Forholdet mellom arrangør og myndigheter

I arbeidet med dette temaet skal det fokuseres på at offentlige regler går foran interne regler fra forbund og foreninger.

Opplæringen skal synliggjøre relevante ulike forbund i sykkelsporten og gi eksempler på deres interne regler.

Tema 3 De ulike typene private vakter

Opplæringen skal trekke opp hovedskillet mellom løypevakter, stasjonære vakter og mobile vakter. Forskjellene innebærer at løypevakten kun har en rolle med å informere mens de stasjonære og mobile vaktene har en rolle med å regulere trafikk. Definisjon følger av forskrift om sykkelritt på veg § 2.

Tema 4 Ulike typer sykkelritt og forhold til annen trafikk

Opplæringen skal omfatte forskjellen mellom forskjellige typer sykkelritt. Aktive ritt krever mer trafikkregulering, har større fart og større forventninger til fri veg.

Opplæringen må inkludere hvilke forventninger vakten kan ha til syklister og arrangør. Hvis syklister og servicebiler feilaktig tror de kan bryte trafikkreglene når de er med i et sykkelritt, må vakten ta høyde for at de kan komme fortere og på en annen måte enn hva vakten forventer.

Kompetansemål:

Når opplæringen i denne leksjonen er gjennomført, skal deltageren

- kunne formålet med opplæringen
- ha kunnskap om oppgaven som privat vakt og forstå at han eller hun skal regulere trafikken
- være bevisst på at han eller hun utfører deler av politiets oppgave
- kunne forholde seg til offentlig regelverk og bestemmelser
- vite at offentlige regler går foran interne regler fra forbund og foreninger og kunne utføre oppgaven i henhold til det
- ha trafikkforståelse og kunnskap om trafiksikkerhet
- vite at rett trafikkregulering bidrar til en rask og sikker trafikkflyt rundt arrangementet og god trafiksikkerhet
- kunne forskjellen mellom rollene til løypevakter, stasjonære vakter og mobile vakter
- ha kunnskap om typer ritt

Formålet med denne leksjonen er at vekten skal kunne redegjøre for de offentlige reglene som gjelder for sykkelritt og forstå politiets overordnede myndighet. Vekten skal ved å anvende relevante regler i utførelsen av sin oppgave vise at de har forstått sin oppgave. Vekten skal avstå fra å gjøre andre oppgaver i trafikken enn de har fått opplæring i. Vekten forstår at politiets trafikkregulering går foran alle andre typer trafikkregulering, og kjenner til rittarrangørens ansvar og hvilken informasjon rittleder skal formidle til vaktene i forbindelse med det konkrete rittet.

Formålet med denne leksjonen er at stasjonære og mobile vakter kan det nødvendige om offentlige reglene som gjelder for sykkelritt og forstå politiets overordnede myndighet. Vaktene skal ha god nok kjennskap til rittarrangørens ansvar og hvilken informasjon rittleder skal formidle til vaktene i forbindelse med det konkrete rittet.

Tema 1 Vegtrafikklovens oppbygging og forholdet til dens forskrifter, med særlig vekt på kapittel 2

I gjennomføringen skal det arbeides med vegtrafikklovens sentrale bestemmelser og trafikkreglene, og særlig politiets reguleringsbestemmelse etter vegtrafikkloven §9. Politiet er overordnet de private vaktene, og politiet kan regulere trafikken slik forholdene i et hvert tilfelle krever det.

I arbeidet med dette temaet skal følgende inkluderes:

Vegtrafikkloven

- Betydningen av vegtrafikklovens innhold, med særlig vekt på §§ 3, 4, 5, 6, 7b, 9, 11, 12 og 31

Trafikkreglene

- Hierarkiet mellom trafikklyssignal, skilt og anvisning gitt av politiet, jf. trafikkreglene § 3. Private vakter har samme rang som politiet i forhold til annen trafikk
- Trafikkreglene, med hovedvekt på regler som er relevante ved sykkelritt

Skiltforskriften

- Vekten skal kunne redegjøre for hva en skiltplan er
- De viktigste skiltene og trafikkregulerende oppmerking
- §25 – politiets tegn
- Krav om skiltplan, vedtak og protokoll for midlertidige skilt

Sykelritt forskriften

- Forstå hvilke ritt som omfattes av forskriften
- Krav om søknad om tillatelse til å gjennomføre sykkelritt
- Vedtak fra Statens vegvesen
- Rittleder ansvar
- Informasjon om rittet, jf. forskriften § 9, Navnelister fra arrangør
- Politiets uttalelser etter forskriftens § 4
- Muligheten for unntak fra vegtrafikkloven §§ 4, 5 og 6, jf. forskriften § 3

- Hvilke unntak som kan gis i tillatelsen
- Mulige konsekvenser av unntak
- Tilbakekall av kompetansebevis

I arbeidet med dette temaet skal følgende inkluderes:

- Personlig straffeansvar og mulige sanksjoner
- Vegtrafikkloven § 31
- Vaktene er selv ansvarlige, de kan ikke fraskrive seg ansvar og viser til arrangør
- Straffeansvar
- Sanksjoner
- Medvirkningsansvar

Tema 2 Søknad og vedtak

Vakten skal ha generell kunnskap om at rittet må være godkjent. Vakten skal ha generell kunnskap om rittarrangørens ansvar, informasjon om rittet, navnelister og om vedtaket fra Statens vegvesen.

Kompetansemål:

Når opplæringen i denne leksjonen er gjennomført, skal deltageren

- kunne reglene som setter grenser for oppgaven som privat vakt slik at han eller henne ikke utfører andre oppgaver enn reglene tillater
- kunne betydningen av vegtrafikklovens innhold, med særlig vekt på §§ 3, 4, 5, 6, 7b, 9, 11, 12 og 31
- kunne anvende trafikkreglene under utførelsen av oppgaven som privat vakt
- kjenne til skiltforskriften
- kjenne til at det kan gis unntak fra vegtrafikkloven § 4, 5 og 6
- kjenne til politiets uttalelser
- kunne gjengi sentrale reguleringer gitt i forskrift om sykkelritt på veg
- kjenne til personlig straffeansvar og mulige sanksjoner
- vite at offentlige regler går foran interne regler fra forbund og foreninger

Formålet med denne leksjonen er at stasjonære og mobile vakter har god kunnskap om andre trafikanters adferd i trafikken, forventninger hos rittdeltagere og rittarrangør og kan tilrettelegge for egen trafiksikkerhet. Vaktene har de rette holdninger og ansvarsfølelse for å ivareta sikkerheten på best mulig måte i forbindelse med rittet.

Tema 1 Hvordan egen adferd og synlighet påvirker andre trafikanter og deres sikkerhet

I arbeidet med dette tema skal følgende inkluderes:

- hvordan egen adferd påvirker andre trafikanter og deres sikkerhet
- gode holdninger og ansvarsfølelse i forbindelse med trafikkregulering
- hvordan tegn og kommunikasjonsteknikker kan påvirke deres og andre trafikanters sikkerhet
- kunne redegjøre for hvordan andre trafikanter kan oppføre seg i trafikken for på den måten å kunne vurdere risiko for sin posisjon
- hvordan egen synlighet påvirker trafiksikkerheten. Synlighet og uniformering er viktig både for egen og andres sikkerhet. Vaktene må ikke være slik antrukket at de kan forveksles med polititjenestemenn, men likevel slik at antrekket skiller dem ut fra andre trafikanter.
- Vaktene skal benytte en jakke tilsvarende den som brukes ved trafikkregulering under arbeidsvarsling, i henhold til den til enhver tid gjeldende standard. Jakken skal være merket med teksten «SYKKELRITT» på rygg og front i reflekterende materiale etter samme krav som gjelder for arbeidsvarsling. Uniformering skal tas av i pauser og ellers når vaktene ikke utfører oppgaven sin. Mobile vakter kan beholde uniformeringen på under kjøring til og fra poster.

Tema 2 Hvordan andre trafikanters adferd og vegmiljøet påvirker egen sikkerhet

I arbeidet med dette temaet skal det gis opplæring i

- hvordan lette og tunge kjøretøy kan påvirke deres og andres sikkerhet
- hvordan andre trafikanter kan være irritert på stengte veger og forsinkelser på grunn av rittet
- hvordan trafiksikkerhet berøres av reaksjonstid og værforhold som dårlig sikt, mørke
- hvordan høyere fart bidrar til ulykker og at høy fart gjør at de må være ekstra aktsomme
- aggresjon mot trafikkdirigenter. En undersøkelse fra det nederlandske sosial- og arbeidsdepartementet viser at det forekommer mye aggresjon og vold mot trafikkdirigenter. Trafikkdirigenter melder daglig fra om utskjelling. Også (trusler om) fysisk vold og nesten-påkjørslar forekommer

Tema 3 Tiltak for å bedre egen og andre trafikanters sikkerhet

I arbeidet med dette temaet skal det gis opplæring i

- fartsreduksjon
- varsling med skilt
- pauser og avløsning
- bruk av riktig sikkerhetsutstyr og kunnskap om sin fysiske egnethet. Se informasjon fra Arbeidstilsynet
- varsle rittleder

Tema 4 Ulike typer sykkelritt og deres forhold til annen trafikk

I arbeidet med dette temaet skal det gis opplæring i

- ulike typer sykkelritt og deres forhold til annen trafikk
- hvordan ulike typer ritt og forventninger fra syklister og arrangør kan påvirke deres sikkerhet

Tema 5 Hvordan håndtere uventede og uheldige situasjoner

I arbeidet med dette temaet skal det gis opplæring i

- vegtrafikkloven § 12
- kontakt med rittleder
- gode rutiner for forberedelse og evaluering
- briefing og evaluering

Kompetansemål:

Når opplæringen i denne leksjonen er gjennomført, skal deltageren

- ha innsikt i hvordan egen adferd og synlighet påvirker andre trafikanter og deres sikkerhet
- ha innsikt i hvordan andre trafikanters adferd og vegforhold påvirker egen sikkerhet
- kjenne til tiltak for å bedre egen og andre trafikanters sikkerhet
- kjenne til ulike typer sykkelritt og deres forhold til annen trafikk
- kunne forklare hvordan uventede og uheldige situasjoner skal håndteres
- forstå viktigheten av gode rutiner og briefing og evaluering

Formålet med denne leksjonen er at vekten skal kjenne til de ulike offentlige etaters rolle før og under sykkelritt, kjenne til offentlig og interne tilsyn innebærer og ha kunnskap om offentlige sanksjoner

Tema 1 Hvilke roller de ulike offentlige etatene har før og under sykkelrittet

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- politi/vegvesen/kommuner/helse/brann
- planlegging
- offentlig inngripen ved hendelser

Tema 2 Kjenne til offentlige og interne tilsyn

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- sanksjoner overfor ryttere og arrangør
- vegvesenets Tilsyn
- arbeidstilsynet

Tema 3 Offentlige sanksjoner

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- tilbakekall av kompetansebevis. Hvis en trafikkdirigent ikke fungerer godt nok, kan Statens vegvesen trekke tilbake kompetansebeviset med umiddelbar virkning
- reaksjoner fra politiet ved brudd på vegtrafikkloven
- politiet kan stanse rittet

Kompetansemål:

Når opplæringen i denne leksjonen er gjennomført, skal deltageren

- kjenne til hvilke roller de ulike offentlig etatene har før og under sykkelrittet
- kjenne til offentlige og interne tilsyn
- ha kunnskap om offentlige sanksjoner

Formålet med denne leksjonen er at stasjonære og mobile vakter har nødvendig kunnskap om metoder for trafikkregulering.

Tema 1 Hva er trafikkregulering

Arbeidet med dette temaet skal inkludere følgende:

Alle former for inngripen i øvrig trafikk

- stanse annen trafikk
- stanse fotgjengere
- anvisse kjøreretning, kjørefelt osv.

Virkemidler (trafikkreglene § 3):

- politiets anvisning
- lyssignaler
- skilt og vegmerking

Tema 2 Riktig tegngivning og betydningen av å opptre med autoritet

Arbeidet med dette temaet skal inkludere følgende:

- skiltforskriften § 25
- fokus på oppgaven. Vakten skal ikke innby til positiv dialog med «alle»
- ikke bruke flagg eller stoppspak

Tema 3 Trafikkregulering som ivaretar trafikksikkerhet og tilfredstillende trafikkavvikling for alle parter (gjøre de riktige valgene)

Arbeidet med dette temaet skal inkludere følgende:

- egen plassering
- overblikk og andre trafikanter
- hensyn til kollektivtransport

Tema 4 Andre trafikanters behov på ulike typer veger

Arbeidet med dette temaet skal inkludere følgende:

Ulike typer veger

- karakteristiske behov ved trafikk i hverdagen på landeveg
- karakteristiske behov ved trafikk i tettbygde strøk og by

Tema 5 Utrykningskjøretøy under utrykning

Arbeidet med dette temaet skal inkludere følgende:

- hvordan forholde seg til kjøretøy under utrykning etter vegtrafikkloven § 11
- bidra til fri veg for utrykningskjøretøy

Tema 6 Forholdet mellom stasjonære vakter og mobile vakter

Arbeidet med dette temaet skal inkludere følgende:

Kjenne til at de mobile vaktene og de stasjonære vaktene har lik type myndighet til å regulere trafikk

Kompetansemål:

Når opplæringen i denne leksjonen er gjennomført, skal deltageren

- kunne forklare hva trafikkregulering er
- kunne riktig tegngivning og forstå betydningen av å opptre med autoritet
- ha innsikt i andre trafikanters behov på ulike type veger og kunne prioritere reguleringen av trafikk på en slik måte at det ivaretar trafikksikkerhet og tilfredsstillende trafikkavvikling for alle parter
- vite hvordan en forholder seg dersom det kommer utrykningskjøretøy under utrykning
- kunne rett opptreden ved utrykning av utrykningskjøretøyer
- vite at stasjonære vakter ikke er underordnet mobile vakter

Formål med denne leksjonen er at stasjonære og mobile vakter kan praktisere trafikkregulering under sykkelritt.

Tema 1 Praktisk anvendelse av tegn for trafikkregulering

I arbeidet med dette temaet skal deltagerne øve praktisk på å gi tegn. Øvelsen kan foregå på bane, lukket plass eller som simulering. Hver deltaker skal ha minst 20 minutter praktisk øvelse i trafikkregulering.

Tema 2 Vurdere fart og avstand

Arbeidet med dette temaet skal inkludere følgende:

- når er det trygt å bevege seg i vegbanen
- gi tegn i god tid slik at andre trafikanter oppfatter reguleringen og reagerer i tide
- øvelsen kan foregå ved observasjon av trafikk

Tema 3

Forstå forskjellen på synlighet med og uten uniform

Deltagerne skal forstå hvor viktig det er å være ikledd uniform. Øvelsen kan foregå ved en demonstrasjon som illustrerer forskjell i synlighet med og uten uniform.

Kompetansemål:

Når opplæringen i denne leksjonen er gjennomført, skal deltageren

- kunne regulere trafikk under sykkelritt ved å gi korrekt tegn
- kunne vurdere fart og avstand
- kunne ta på seg rett uniformering og forklare forskjellen i synlighet med og uten uniform

Formålet med denne leksjonen er at stasjonære og mobile vakter har god kunnskap om hvordan takle uhell og ulykker, og om relevante regler som gjelder for ansvar og erstatning.

Tema 1 Forskjellen mellom uhell og ulykker

I arbeidet med dette temaet skal det legges til rette for at vekten forstår forskjellen mellom uhell og ulykker og formidler relevant informasjon om alvorlighetsgrad. I arbeidet med dette temaet skal det arbeides med følgende:

- grensen mellom uhell og ulykker
- når tiltak skal iverksettes
- varslingsplikt til nødetat ved alvorlige ulykker

Tema 2 Aktuelle bestemmelser som gjelder ved uhell og ulykker

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- vegtrafikkloven § 3
- alminnelig hjelpeplikt etter vegtrafikkloven § 12
- minne om at vanlige førstehjelpsprosedyrer anvendes – ikke del av kurset

Tema 3 Hva skal prioriteres i en ulykkessituasjon

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- hvordan prioritere ved ulykker
- sikre og varsle

Tema 4 Arrangørens ansvar

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- arrangørens instruks ved ulykker og uhell
- arrangørens ansvar ved skader
- kontakt med rittleder – kommunikasjonsmetoder
- straffeansvar og erstatningsansvar
- praktisk risikovurdering

Tema 5 Alminnelig hjelpeplikt, personlig ansvar og mulige sanksjoner ved uhell og ulykker

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- alminnelig hjelpeplikt ved trafikkuhell etter vegtrafikkloven § 12
- personlig ansvar (straffeansvar og erstatningsansvar)
- vegtrafikkloven § 31
- medvirkningsansvar

Tema 6 Personlige forsikringer og arrangørens forsikringer

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- etterspørre eventuelle forsikringer arrangøren har tegnet for vaktene
- personlige forsikringer

Tema 7 Oppfølging etter ulykker

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- tiltak etter ulykken
- evaluering
- ansvar som enhver annen når det gjelder ulykker med personskade

Kompetansemål:

Når opplæringen i denne leksjonen er gjennomført, skal deltageren

- hvordan de skal prioritere i en ulykkessituasjon
- kunne forklare hva som er forskjellen mellom uhell og ulykker
- vite om aktuelle bestemmelser
- vite om arrangørens planer for å håndtere uhell og ulykker
- kjenne til personlig ansvar og mulige sanksjoner
- kjenne til oppfølging etter ulykken
- kjenne til reglene som gjelder for ansvar og erstatning
- kunne forklare hva personlig ansvar innebærer
- vite om arrangørens risikovurderinger
- kjenne til forsikringer gitt av arrangøren
- kjenne til andre forsikringer

KURS 3 FOR MOBILE VAKTER

LEKSJON 8 Kunnskap, erfaring og kjøreferdigheter; teori

Omfang: 90 minutter

Formålet med denne leksjonen er nødvendige kunnskap og innsikt i egne ferdigheter og eget utgangspunkt, risiko, synlighet, regelverk og unntak slik at de utfører oppgaven sin på en trafikksikker måte, og at de praktiserer innenfor oppgavens avgrensning.

Tema 1 Repetisjon av hovedpunkter fra kurs for Stasjonære vakter

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- hva trafikkregulering betyr
- kort gjennomgang og repetisjon av leksjon 1–8 som grunnlag for felles forståelse

Tema 2 Regulere trafikken bare mens de står helt i ro

I arbeidet med dette temaet skal det fokuseres på avgrensning av oppgaven til vaktene. Arbeidet med temaet inkluderer en nøye gjennomgang av at vaktene kun kan regulere trafikken mens de står helt i ro. Opplæringen fokuserer på at vaktene ikke har myndighet til å forestå utrykningskjøring og at vaktene ikke kan kreve «fri veg».

Tema 3 Kunnskap om egne ferdigheter

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- eget utgangspunkt
- syn, hørsel, førlighet osv.
- MC ferdigheter

Tema 4 Uniformering for deres egen og andres sikkerhet

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

hvordan egen synlighet påvirker trafikksikkerheten. Synlighet og uniformering er viktig både for egen og andres sikkerhet.

Vaktene skal benytte en jakke tilsvarende den som brukes ved trafikkregulering under arbeidsvarsling, i henhold til den til enhver tid gjeldende standard. Jakken skal være merket med teksten «SYKKELRITT» på rygg og front i reflekterende materiale etter samme krav som gjelder for arbeidsvarsling. Uniformering skal tas av i pauser og ellers når vaktene ikke utfører oppgaven sin. Mobile vakter kan beholde uniformeringen på under kjøring til og fra poster.

Det anbefales at mobile vakter bruker godkjent ensfarget gul helhjelm som kan åpnes.

Tema 5 Mobile vakter er trafikanter og vegtrafikkloven gjelder

Arbeidet med dette temaet skal inkludere følgende:

- Grunnregler for trafikk; Vegtrafikkloven §3
- Forstå kravene til aktsomhet etter vegtrafikkloven
- Forskrift om sykkelritt §3

Tema 6 Unntak fra trafikkreglene, skiltreglene og fartsreglene, vegtrafikkloven §§ 4–6

Arbeidet med dette temaet skal inkludere følgende:

- plikt til å sette seg inn i søknad og tillatelse
- bare når det er nødvendig og forsvarlig
- hvem omfattes av unntak

Tema 7 Forskjellen på helt eller delvis åpen veg

I arbeidet med dette temaet skal følgende inkluderes:

- flytende trafikkfri sone
- stengte parseller
- envegsregulerte
- hvordan ulike stenginger påvirker den praktiske kjøringen

Tema 8 Bruk av gult blinkende lys

I arbeidet med dette temaet skal det fokuseres på:

- hjemmel for bruk av gult blinkende lys
- krav til montering etter motorsykkelforskriften og kjøretøyforskriften
- hvordan gjennomføre oppgaven trafiksikkert
- tips til gode metoder
- Montering og bruk av varsellykt for å øke synligheten til motorsykler som brukes av mobile vakter under sykkelritt. For å øke synligheten til motorsyklene forutsettes det at varsellykten som gir blinkende gult lys til alle sider er på fra rittstart til rittslutt

Tema 9 Faremomentene når de beveger seg annerledes i trafikken

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- hvordan det å bevege seg annerledes påvirker trafiksikkerheten
- fartstilpasning
- øvelsen kan foregå ved drøftinger og gruppediskusjoner

Tema 10 Kunnskap om farer ved å kjøre forbi felt med ryttere

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- Farer ved å kjøre forbi felt med ryttere

Tema 11 Kjøring som fører til uønsket risiko

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- risikovurdering – sannsynlighet og konsekvens
- risiko ved denne type kjøring
- risiko for skader og ulykker

Tema 12 Motorsykkelen i forskriftsmessig stand

Under dette temaet skal det arbeides med følgende:

- typegodkjenning
- motorsykkelen skal være i forskriftsmessig stand
- krav til montering av gult blinkende lys
- ansvar for kjøretøyets stand etter vegtrafikkloven § 23

Tema 13 Bruk av samband

I arbeidet med dette temaet skal det fokuseres på

- ulike sambandsløsninger
- fordeler og ulemper med samband
kommunikasjon vs distraksjon

Kompetansemål:

Når opplæringen i denne leksjonen er gjennomført, skal deltageren

- vite at de kun kan regulere trafikken mens de står helt i ro
- ha innsikt i egne ferdigheter og eget utgangspunkt
- kjenne til arrangørens risikovurderinger
- ha kunnskap om uniformering for mobile vakter
- forstå at vegtrafikkloven gjelder, og at de selv er trafikanter
- ha kunnskap om hvilke vurderinger som må tas ved unntak fra trafikkreglene
- ha kunnskap om forskjellen på helt eller delvis åpen veg
- ha kunnskap om montering av og bruk av gule blinkende lys på motorsykkelen under sykkelritt
- ha kunnskap om faremomenter når de beveger seg annerledes i trafikken
- ha kunnskap om farer ved å kjøre forbi felt med ryttere
- ha kunnskap om kjøring som fører til uønsket risiko
- Ha kunnskap om kravet til motorsykkel i forskriftsmessig stand
- Ha kjennskap til bruk av samband

Formålet med denne leksjonen er at mobile vakter har gode basisferdigheter ved håndteringen av motorsykkelen, og dermed utfører oppgaven sin på en trafikksikker måte for seg selv og alle trafikanter

Tema 1 Gode basis ferdigheter ved bruk av MC

I arbeidet med dette temaet skal det fokuseres på

- innsikt i sine egne ferdigheter
- trene på enkle ting – basis ferdigheter
- enkle ting kan redde en i hektiske situasjoner
- øvelse skal foregå i en kjøregård, øve som til førerprøven
- øvelse kan foregå ved egnevaluering

Tema 2 Ulike MC har ulike egenskaper. Ikke alle MC er like godt egnet til oppgaven

I arbeidet med dette temaet skal det fokuseres på å vurdere eget utstyrs egnethet

Tema 3 Praktiske og tekniske ferdighetene som kreves av en mobil vakt i sykkelritt

I arbeidet med dette temaet skal det fokuseres på

- Alltid sykkel i «nøytral» (frigi hender til regulering)
- Alltid høyre ben i bakken (rask igangsetting), Ben raskt på fothvilere ved igangsetting
- Bruk av sidestøtte / hovedstøtte. Sidestøtte utfordringer:
  - Fartsvind fra store kjøretøy = velt
  - Utforbakke og «nøytral» (kan rulle av støtte) = velt
  - Glemme å vippe opp side støtte ved igangsetting = Motorstans
- Hvordan forlate MC
- God igangsetting med tanke på sporvalg (ikke skråstilt sykkel)
- Kjenne til sykkelens egne støttefunksjoner og faktisk bruke dem

Kompetansemål:

Når opplæringen i denne leksjonen er gjennomført, skal deltageren

- forstå viktigheten av egne ferdigheter
- ha kunnskap om hvordan de tilegner seg gode basis ferdigheter
- ha innsikt i at ulike MC har ulike egenskaper
- ha innsikt i hvilke praktiske og tekniske ferdigheter som kreves av en mobil vakt i et sykkelritt

Formålet med denne leksjonen er at mobile vakter har de rette ferdigheter i og holdninger til kjøring i felt og forbikjøring av felt.

Tema 1 Håndtere sykkelen forut for og mens en regulerer trafikk

I arbeidet med dette temaet skal det fokuseres på

- hvordan kjøre inn i kryss og rundkjøringer
- fartstilpasning
- blikkontakt
- plassering i kryss og rundkjøringer
- bruk av blinklys
- øve på trafikkregulering på lukket område fra MC mens de står i ro
- gå av eller gi tegn fra sykkelen?

Tema 2 Risikoen for ulykker ved forbikjøring og kjøring i felt med syklist

I arbeidet med dette temaet skal det fokuseres på risikoen for ulykker ved forbikjøring og kjøring i felt med syklist

Tema 3 Hvordan unngå å bruke motorsykler i selve sykkelfeltet og hvordan passere et sykkelfelt trafiksikkert

I arbeidet med dette temaet skal det fokuseres på

- Unngå MC i sykkelfeltet
- Passering av sykkelfelt
- Kjøre forbi felt med ryttere
- Møtende trafikk eller ikke

Tema 4 Teknikker for å håndtere uforutsigbare kursendringer trafiksikkert

I arbeidet med dette temaet skal det fokuseres på uforutsigbare kursendringer og teknikker for å håndtere dette

Kompetansemål:

Når opplæringen i denne leksjonen er gjennomført, skal deltageren

- forstå viktigheten av hvordan motorsykkelen skal håndteres før de skal regulere trafikk og mens de regulerer trafikk
- ha kunnskap om risikoen for ulykker ved forbikjøring og kjøring i sykkelfelt
- ha kunnskap om hvordan de kan unngå å bruke motorsykel i selve sykkelfeltet og hvordan passere et sykkelfelt trafiksikkert
- ha kunnskap om teknikker for å håndtere uforutsigbare kursendringer

Kildehenvisninger

*Fra Danmark: Danmark Idræts-Forbunds trafikkontrolløruddannelse «Trafikofficial»

*Fra Nederland: Inzet van verkeersregelaars bij evenementen (Bruk av trafikkdirigenter ved arrangementer)

*Statens vegvesen: Arbeid på og ved veg, Håndbok N301